

เรื่องที่ 5

ความต้องการศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของครูระดับปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

The Needs for a Media Center to Enhance Preschool Children Development of Early Childhood Education Teachers in Schools under the Office of Nakhon Pathom Primary Education Service Area 2

นางรัชณี โพธิ์ทา

ครู ค.ศ. 2 โรงเรียนบ้านรางกระทุ่ม

ratchanee918@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของครูระดับปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 222 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความต้องการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 มีความต้องการศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า (1) ด้านการบริหารศูนย์สื่อควรกำหนดปณิธาน ส่งเสริมให้ครูปฐมวัยนำนวัตกรรมวิจัยและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย บุคลากรมีฝ่ายวิจัยและพัฒนาสื่อด้านปฐมวัย (2) ด้านวิชาการมีการพัฒนาครูโดยการศึกษาดูงาน เข้าร่วมประชุมสัมมนา ด้านวิจัยและพัฒนาสื่อด้านปฐมวัยมีการศึกษาวิจัยสื่อ (3) ด้านการบริการของศูนย์สื่อ มีการจัดหาและผลิตสื่อใหม่ทุกเดือน ให้บริการยืมสื่อครั้งละ 3 ชิ้น ระยะเวลาในการยืมครั้งละ 10 วัน การให้บริการตอบคำถามและค้นคว้าให้บริการตอบคำถามบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต บริการให้ความช่วยเหลือและแก้ปัญหาด้านสื่อ (4) ด้านประเภทของสื่อสำหรับครู มีความต้องการสื่อประสม (5) ด้านประเภทของสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยมีความต้องการสื่อประกอบกิจกรรมเกมการศึกษา (6) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกของศูนย์สื่อควรมีสวนเด็กเล่น สภาพแวดล้อมภายในควรมีการจัดป้ายนิเทศเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อและนวัตกรรม (7) ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์สื่อจัดตั้งบริเวณโรงเรียนอนุบาลประจำอำเภอและการเลือกพื้นที่ตั้งควรเลือกที่มีบริเวณกว้างขวาง และ (8) ด้านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อควรมีห้องเตรียมการประชุม มีระบบแสงสว่างและมีเครื่องมือสื่อสาร

คำสำคัญ: ศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย, ครูปฐมวัย

Abstract

The purpose of this research was to study the needs for a media center to enhance preschool children development of early childhood education teachers in schools under the Office of Nakhon Pathom Primary Education Service Area 2.

The research sample consisted of 222 randomly selected early childhood education teachers in schools under the Office of Nakhon Pathom Primary Education Service Area 2. The employed research instrument was a needs assessment questionnaire. Statistics for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation.

Research findings showed that the overall need for a media center to enhance preschool children development of early childhood education teachers in schools under the Office of Nakhon Pathom Primary Education Service Area 2 was at the highest level. When specific aspects of the needs were considered, They were found that (1) on the management aspect of the media center, the resolution of the media center should be determined; early childhood education teachers should be encouraged to apply up-to-date research and technology innovations for development of preschool children; and there should be personnel in the Early Childhood Education Media Research and Development Section of the center; (2) on the academic aspect of the media center, there should be programs for development of early childhood education teachers via study tours, seminars and conferences, and research and development on early childhood education media and innovation; (3) on the service aspect of the media center, new media should be acquired and produced every month; not more than three pieces of media should be allowed to be checked out per check out time, and should be returned within the period of ten days; as for the reference service, there should be a reference service via the Internet network; also, there should be a service on provision of assistance and problem solving on media matters; (4) on the aspect of types of media for teachers, there was a need for multi-media; (5) on the aspect of types of media for preschool children, there was a need for media to be used with educational games; (6) on the environment management aspect of the media center, there was a need for organizing outside playgrounds for preschool children; while inside the buildings, there should be exhibition boards to provide information on the use of media and technology; (7) on the location aspect of the media center, the center should be located in the district kindergarten, and its area should be spacious enough for activities of the center; and (8) on the facilities acquisition aspect of the media center, there should be a room for conference preparation with appropriate light and communication equipment.

Keywords: Media center to enhance preschool children development,
Early childhood education teacher

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันวิทยาการและเทคโนโลยี มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้จำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการศึกษาทุกระดับและทุกรูปแบบ เพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนจึงต้องมีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้จากช่องทาง หรือแหล่งต่างๆ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองต่อเนื่องตลอดชีวิต สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553:16-19)

ส่งผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งมีความจำเป็นเร่งด่วนในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการโดยน่านโยบายและแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 8) กล่าวถึงการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับของการศึกษา จะมีส่วนในการช่วยสร้างบรรยากาศ สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตลอดจนเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาโดยมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญ กัลยาณีย์ กาพย์เกิด (2545:3 – 6)กล่าวว่า โครงสร้างของศูนย์สื่อประกอบด้วย (1) ด้านบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายและภารกิจต่างๆ ครอบคลุมงานด้านการจัดบุคลากร งบประมาณ การนิเทศ การติดต่อประสานงาน การกำหนดมาตรฐานของงานเพื่อให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (2) ด้านวิชาการของศูนย์สื่อการศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการศึกษา ค้นคว้า พัฒนาและเผยแพร่ผลงาน สร้างนวัตกรรมใหม่เกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อ จัดการศึกษาอบรม การเผยแพร่ความรู้ การประเมินคุณภาพสื่อ การประเมินความต้องการ การประเมินการบริการ และบริการด้านการวิจัย และ(3) ด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษา เป็นการนำภารกิจออกสู่กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บริการด้านการจัดสื่อ บริการด้านการบำรุงรักษา บริการด้านการให้คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือแก่ครู เช่น บทบาทหน้าที่ประชาสัมพันธ์ จัดนิทรรศการหรือจัดแสดง ความก้าวหน้าของศูนย์สื่อ การจัดตั้งศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัยจึงมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางที่ให้การบริการการศึกษาด้านปฐมวัย โดยเฉพาะ เป็นสถานที่รวบรวมสื่อที่สนับสนุนการจัดการศึกษา ช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาได้สมวัย และเป็นการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับครูระดับปฐมวัย การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยตามจุดเน้น มาตรการและตัวชี้วัดด้านการศึกษาระดับปฐมวัย ในการเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ สังคมและสติปัญญา แต่ยังไม่ปรากฏแผนงานการดำเนินการด้านศูนย์สื่อระดับปฐมวัย ขาดการส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์สื่ออย่างเป็นรูปธรรม ไม่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายและภารกิจต่างๆในด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยใน ตามนโยบายการจัดการศึกษา ไม่มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบของศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กระดับปฐมวัยโดยตรง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 พบว่า (1) ปัญหาด้านการบริหารศูนย์สื่อ ยังไม่มีการจัดตั้งศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของครูระดับปฐมวัยไม่มีโครงสร้างด้านการบริหาร กรอบแนวคิดของศูนย์สื่อ ขาดบุคลากรดำเนินงาน ขาดการนิเทศติดต่อประสานงาน และการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์สื่อ (2) ปัญหาด้านวิชาการของศูนย์สื่อ พบว่ายังไม่มีฝ่ายวิชาการของศูนย์สื่อทำหน้าที่ในการศึกษา

ค้นคว้าพัฒนา และเผยแพร่ผลงานด้านสื่อปฐมวัย ขาดการพัฒนาสื่อตามความต้องการของครูปฐมวัย ขาดการประเมินคุณภาพของสื่อ ขาดการบริการการวิจัยสื่อและนวัตกรรม รวมถึงครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีความรู้ทางด้านการผลิต และใช้สื่อการสอนน้อยและ(3) ปัญหาด้านการบริการของศูนย์สื่อ ยังไม่มีหน่วยงานกลางในการให้บริการยืมและคืนสื่อ ไม่มีฝ่ายบริการดูแลบำรุงรักษาสื่อ ไม่มีการให้คำปรึกษาด้านสื่อและนวัตกรรม และไม่มีสถานที่ให้บริการความช่วยเหลือครูปฐมวัยเกี่ยวกับการใช้สื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ได้ดำเนินการแก้ปัญหา ดังนี้ (1) ด้านการบริหารศูนย์สื่อ มีนโยบายในการพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยโดยส่งเสริมให้โรงเรียนจัดทำศูนย์สื่อในโรงเรียน มีการจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาพิจารณาจัดหาสื่อตามความต้องการ และมอบหมายให้ฝ่ายนิเทศ และติดตามให้ความช่วยเหลือ (2) ด้านวิชาการของศูนย์สื่อ พบว่า มีการกำหนดรูปแบบโครงการพัฒนาครูระดับปฐมวัยโดยมอบหมายให้บุคลากรกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาในการช่วยพัฒนาครูระดับปฐมวัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูระดับปฐมวัย ซึ่งดำเนินการในหลายรูปแบบ ได้แก่ การฝึกอบรม การเข้าร่วมประชุม สัมมนา และการศึกษาดูงาน (3) ด้านการบริการของศูนย์สื่อ พบว่ามีโครงการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูระดับปฐมวัยเข้าร่วมกิจกรรมที่มีหลายรูปแบบ คือ การประกวดสื่อนวัตกรรมของเด็กปฐมวัย การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้คำปรึกษา และการจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานแสดงความก้าวหน้าทางด้านสื่อและนวัตกรรมด้านปฐมวัย

การศึกษาเรื่องความต้องการศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ของครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 เป็นแนวทางการศึกษาเกี่ยวกับ ด้านการบริหารศูนย์สื่อ ด้านงานวิชาการ ด้านการบริการ ประเภทสื่อสำหรับครูปฐมวัย ประเภทสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์สื่อ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้เป็นแนวทาง ในการแก้ปัญหาคัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งผลจากการศึกษาที่ได้นั้นสามารถนำไปพัฒนา และส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยมีรูปแบบที่เหมาะสมกับความต้องการของครูผู้สอนระดับปฐมวัย

วัตถุประสงค์

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ของครูระดับปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการของครูปฐมวัยในด้านการบริหารศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

2.2 เพื่อศึกษาความต้องการของครูปฐมวัยในด้านงานวิชาการของศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

2.3 เพื่อศึกษาความต้องการของครูปฐมวัยในด้านการบริการของศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

2.4 เพื่อศึกษาความต้องการของครูปฐมวัยในด้านประเภทของสื่อสำหรับครูระดับปฐมวัย

2.5 เพื่อศึกษาความต้องการของครูปฐมวัยในด้านประเภทของสื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

2.6 เพื่อศึกษาความต้องการของครูปฐมวัยในด้านสภาพแวดล้อมของศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

2.7 เพื่อศึกษาความต้องการของครูปฐมวัยในด้านสถานที่ตั้งของศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

2.8 เพื่อศึกษาความต้องการของครูปฐมวัย ในด้านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

นิยามศัพท์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

4.1 ศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย หมายถึง สถานที่ที่รวบรวมสื่อสำหรับครูปฐมวัยเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และให้บริการในด้านการจัดหา ผลิตสื่อ การฝึกอบรม บริการให้คำปรึกษาแนะนำ บริการให้ยืม - คืน สื่อ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

4.2 ความต้องการศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยหมายถึง ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครู พนักงานราชการ ครูอัตราจ้าง ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในระดับชั้นปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ครอบคลุม ด้านการบริหารศูนย์สื่อ ด้านงานวิชาการศูนย์สื่อ ด้านการบริการศูนย์สื่อ ประเภทสื่อสำหรับครูปฐมวัย ประเภทสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านสถานที่ตั้ง และการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก

4.3 ด้านการบริหารศูนย์สื่อ หมายถึง การจัดการศูนย์สื่อ ครอบคลุม ด้านการจัดตั้งศูนย์สื่อ ด้านโครงสร้างของศูนย์สื่อ และด้านบุคลากรของศูนย์สื่อ

4.4 ด้านงานวิชาการศูนย์สื่อ หมายถึง งานเกี่ยวข้องกับสื่อและการจัดการเรียนการสอน ครอบคลุมด้านการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ของครูระดับปฐมวัย และด้านการวิจัยและประเมินสื่อ ทางด้านปฐมวัย

4.5 ด้านการบริการศูนย์สื่อ หมายถึง ภารกิจที่นำออกไปสู่กลุ่มเป้าหมาย ครอบคลุมการจัดหาและผลิตสื่อ การให้ยืมสื่อการศึกษา การให้คำแนะนำและปรึกษา การตอบคำถามและช่วยค้นคว้า

4.6 ประเภทของสื่อสำหรับครูปฐมวัย หมายถึง สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ ให้กับเด็กปฐมวัย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่อประสม และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

4.7 ประเภทของสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง สื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยแบ่งออกเป็น 6 กิจกรรมหลัก คือ กิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรม เกมการศึกษา

4.8 ด้านสภาพแวดล้อมของศูนย์สื่อ หมายถึง การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับ สภาพ สภาพแวดล้อมภายนอกศูนย์สื่อ และสภาพแวดล้อมภายในศูนย์สื่อ

4.9 ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์สื่อ หมายถึง การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดหาสถานที่ตั้งของศูนย์สื่อ ได้แก่ บริเวณที่ตั้งศูนย์สื่อ และด้านการเลือกพื้นที่ตั้งศูนย์สื่อ

4.10 การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านอาคารสถานที่ด้านสภาพแวดล้อมของห้องและด้านเครื่องมือ

4.11 ครูระดับปฐมวัย หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนระดับชั้นปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555

4.12 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 หมายถึง หน่วยงานทางการ ศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่บริหาร และจัดการศึกษาใน ระดับชั้นพื้นฐาน ครอบคลุม พื้นที่จำนวน 4 อำเภอได้แก่ อำเภอนครชัยศรี มีโรงเรียน จำนวน 33 โรงเรียน อำเภอบางเลน มีโรงเรียนจำนวน 49 โรงเรียนอำเภอกุสุมาลย์ มีโรงเรียนจำนวน 8 โรงเรียน และอำเภอสองพี่น้อง มีโรงเรียนจำนวน 33 โรงเรียน

ทำให้ทราบข้อมูลและรูปแบบความต้องการศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
ของครูปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ครอบคลุม (1) การกำหนดประชากรและ
กลุ่มตัวอย่าง (2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชากร คือ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 มีโรงเรียนจำนวน 123 โรงเรียนครู จำนวน 524 คนกลุ่ม
ตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ใน
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 222 คนตามตาราง Taro Yamane ที่ความเชื่อมั่น 95% โดยใช้วิธี
สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาความต้องการศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ
เด็กปฐมวัย ของครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
จำนวน 3 ตอน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน 8 ข้อ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า
จำนวน 197 ข้อ และเป็นแบบสอบถามปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ข้อ โดยมีขั้นตอนในการสร้าง
แบบสอบถาม ดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่จะประเมิน ขั้นที่ 2 ศึกษาค้นคว้า จากเอกสาร ตำรา เนื้อหาสาระที่
เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม และเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความต้องการใช้เว็บไซต์เพื่อการศึกษาเพื่อเป็น
แนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ขั้นที่ 3 กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม ขั้นที่ 4 สร้างแบบสอบถาม ขั้นที่ 5
ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ขั้นที่ 6 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ ขั้นที่ 7 ทดลองใช้แบบสอบถาม
ขั้นที่ 8 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว ไปเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 222 ฉบับ โดยให้ครูระดับชั้นปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ตอบแบบสอบถาม ได้รับคืน และ มีความ
สมบูรณ์ 180 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.08

4. การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีการทางสถิติประมวลผลโดยใช้
โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การศึกษาความต้องการศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ของครูระดับปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็น

(1) เพศหญิง ร้อยละ 95.0 และ เพศชาย ร้อยละ 5.0 (2) อายุต่ำกว่า 35 ปี ร้อยละ 36.1 อายุ 35-40 ปี ร้อยละ 21.7 อายุ 41-45 ปี ร้อยละ 17.2 อายุ 46-50 ปี ร้อยละ 13.9 อายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 11.1 (3) วุฒิการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 88.3 ระดับปริญญาโท ร้อยละ 6.7 ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 5.0 (4) จบการศึกษาในสาขา ปฐมวัย ร้อยละ 57.8 ประถมศึกษา ร้อยละ 26.1 อื่นๆ ร้อยละ 11.7 สังคมศึกษา ร้อยละ 2.8 ภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 1.1 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 0.6 (5) ประสบการณ์การสอนระดับชั้นปฐมวัย ต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 35.0 ประสบการณ์ 5-10 ปี ร้อยละ 23.3 ประสบการณ์ 11-15 ปี ร้อยละ 12.2 ประสบการณ์ 16-20 ปี ร้อยละ 11.1 (6) ความรู้และประสบการณ์ด้านศูนย์สื่อการศึกษา ไม่มี ร้อยละ 80.6 มีความรู้และประสบการณ์ด้านศูนย์สื่อการศึกษา ร้อยละ 19.4 เคยได้รับการฝึกอบรมและสัมมนาด้านศูนย์สื่อการศึกษา ร้อยละ 8.3 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและตำราด้านศูนย์สื่อการศึกษาด้วยตนเอง ร้อยละ 6.1 และเคยทำงานรับผิดชอบในด้านศูนย์สื่อการศึกษา ร้อยละ 5.0

ตอนที่ 2 ความต้องการศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ความต้องการศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ของครูระดับปฐมวัย พบว่า

1. ความต้องการของครูในด้านการบริหารศูนย์สื่อมีดังนี้

1.1 ด้านกรอบแนวคิดของการจัดตั้งศูนย์สื่อ พบว่ามีความต้องการด้านปณิธานอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครูปฐมวัยนำนวัตกรรมวิจัยและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2 ด้านโครงสร้างของศูนย์สื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ฝ่ายงานวิชาการด้านพัฒนาหลักสูตรและการสอน

1.3 ด้านบุคลากรของศูนย์สื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ฝ่ายวิจัยและพัฒนาสื่อ

2. ความต้องการของครูในด้านวิชาการของศูนย์สื่อพบว่า

2.1 ด้านการส่งเสริมการพัฒนาความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด คือ พัฒนาครูโดยการศึกษาดูงาน เข้าร่วมประชุมสัมมนา

2.2 ด้านการวิจัยและประเมินสื่ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ การศึกษาวิจัยสื่อตามความต้องการ

3. ความต้องการของครูในด้านการบริการของศูนย์สื่อพบว่า

3.1 การบริการจัดหาและผลิตสื่อใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด คือ จัดหาและผลิตสื่อทุกเดือน

3.2 การบริการยืมสื่อ อยู่ในระดับมากคือ ยืมครั้งละ 3 ชิ้น

3.3 ระยะเวลาในการยืมสื่อ อยู่ในระดับมาก คือ จำนวน 10 วัน

3.4 บริการตอบคำถามและค้นคว้า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ให้บริการตอบคำถามบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3.5 บริการให้คำแนะนำและปรึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ให้ความช่วยเหลือและแก้ปัญหาด้านสื่อ

4. ความต้องการของครูด้านประเภทของสื่อพบว่า มีความต้องการสื่อประสมอยู่ในระดับมากที่สุด

5. ความต้องการของครูด้านประเภทของสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมเกมการศึกษา

6. ความต้องการของครูด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์สื่อพบว่า

6.1 ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกของศูนย์สื่ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการจัดสนามเด็กเล่นกลางแจ้งสำหรับให้บริการ

6.2 ด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์สื่ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการจัดป้ายนิเทศเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อและนวัตกรรม

7. ความต้องการของครูด้านสถานที่ตั้งของศูนย์สื่อ พบว่า

7.1 บริเวณที่ตั้งศูนย์สื่ออยู่ในระดับมากคือ บริเวณโรงเรียนอนุบาลประจำอำเภอ

7.2 การเลือกพื้นที่ตั้งศูนย์สื่ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ ศูนย์สื่อมีบริเวณกว้างขวาง

8. ความต้องการของครูด้านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก มีดังนี้

8.1 ด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ มีห้องเตรียมการประชุม

8.2 ด้านสภาพแวดล้อมของห้องอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ระบบแสงสว่าง

8.3 ด้านเครื่องมืออยู่ในระดับมากที่สุด คือ เครื่องมือสื่อสาร

อภิปรายผล

อภิปรายผลความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อเพื่อการศึกษา

1. ด้านการบริหารศูนย์สื่อครูระดับปฐมวัยมีความต้องการให้จัดตั้งศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะ โดยให้ศูนย์สื่อกำหนด ปรัชญา วิสัยทัศน์ และ ภารกิจของศูนย์สื่ออย่างชัดเจน คือ การส่งเสริมให้ครูนำนวัตกรรมวิจัยและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการกำหนดโครงสร้างของศูนย์สื่อ ให้มีฝ่ายวิชาการเพื่อสนับสนุนการบริการทางการศึกษา เป็นการเพิ่มพูนความรู้ เสริมสร้างบุคลิกภาพ เจตคติ และประสบการณ์ ตลอดจนทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน มีบุคลากรของศูนย์สื่อ ที่สามารถทำการวิจัยและพัฒนาสื่อสามารถสนับสนุนช่วยครูในการวิจัยและพัฒนาสื่อรวมทั้ง

การพัฒนาสื่อการศึกษาให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ สามารถใช้ในการสร้างผลงานทางวิชาการซึ่งสอดคล้องกับชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2552:16 -17) กล่าวว่า ศูนย์สื่อมีความจำเป็นต้องกำหนดทิศทาง แนวคิด และกรอบกลาง สำหรับดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษาครอบคลุม ปรัชญา วิสัยทัศน์ และปณิธาน

2. ด้านวิชาการของศูนย์สื่อ ครูระดับปฐมวัยมีความต้องการในการพัฒนาความรู้โดยการศึกษาดูงาน เข้าร่วมประชุมสัมมนา ทั้งนี้พบว่า ครูผู้สอนในระดับปฐมวัย ส่วนหนึ่งไม่ได้จบในสาขาการศึกษาปฐมวัย จึงต้องการแสวงหาความรู้โดยการส่งเสริม ความรู้ด้านปฐมวัยและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำความรู้มาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2548:231-235) กล่าวว่า ศูนย์สื่อ มีหน้าที่ในด้านการให้การศึกษา ฝึกอบรม ซึ่งจะจัดการฝึกอบรมความต้องการ และปัญหาที่ต้องการแก้ไขในขณะนั้น การให้ ฝึกอบรม และศึกษาดูงานจะช่วยให้คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้น

3. ด้านการบริการของศูนย์สื่อควรมีการจัดหาและผลิตสื่อใหม่ ให้บริการยืมสื่อ บริการตอบคำถามและค้นคว้าบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ให้ความช่วยเหลือและแก้ปัญหาด้านสื่อ ศูนย์สื่อการศึกษาจะต้องเตรียมการด้านสนเทศต่างๆ เพื่อให้ผู้ใช้บริการเป็นประจำ ให้ทราบถึงวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนประเภทต่างๆ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ศูนย์จะเสนอบริการ ทำให้ผู้ใช้บริการทราบความเคลื่อนไหวของข้อสนเทศและความเคลื่อนไหวของศูนย์สื่อการศึกษา

4. ด้านประเภทของสื่อสำหรับครูระดับปฐมวัย ครูระดับปฐมวัยมีความต้องการสื่อประสม เพราะมีสื่อและแหล่งเรียนรู้หลายประเภทมาใช้ร่วมกันรวมถึงวิธีการที่น่าสนใจโดยมีการจัดลำดับขั้นตอนของเนื้อหาทำให้เรียนรู้ได้ง่ายสำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2555: 13) กล่าวว่า สื่อประสมเป็นการนำเอาสื่อการสอนหลายๆอย่างมาสัมพันธ์กันและมีคุณค่าที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน สื่อการสอนอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อสร้างความสนใจ ในขณะที่สื่อการสอนอีกอย่างหนึ่งใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา การใช้สื่อประสมจะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากประสาทสัมผัสที่ผสมผสานกัน ได้ค้นพบวิธีการที่จะเรียนสิ่งที่ต้องการได้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น

5. ด้านประเภทของสื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ครูมีความต้องการสื่อประเภทอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมเกมการศึกษาเนื่องจากเกมการศึกษาเป็นหนึ่งในกิจกรรมประจำวันที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการฝึกทักษะกระบวนการคิดที่มีความหลากหลายรูปแบบ และมีหลายกฎเกณฑ์สอดคล้องกับ ลัดดา นิลมะณี (2531:41) กล่าวว่า เกมการศึกษาเป็นสื่อที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดีสามารถตอบสนองความต้องการของเด็กหลายๆด้านเพราะการเล่นเกมนการศึกษาเป็นพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมทั้ง 4 ด้านเพราะเด็กจะได้เรียนรู้การสังเกต การจำแนก

เปรียบเทียบจัดหมวดหมู่และการเชื่อมโยงซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นทักษะพื้นฐานในการคิดและเป็นพื้นฐานการทำงานของเด็กในอนาคต

6. ด้านสภาพแวดล้อมของศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (1) การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกศูนย์สื่อควรมีการจัดสนามเด็กเล่นกลางแจ้งสำหรับให้บริการซึ่งสนามเด็กเล่นเป็นสถานที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่น ออกกำลังกาย เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการทุกด้าน และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความต้องการ สามารถเลือกจัดให้เหมาะสมกับระดับการศึกษา (2) สภาพแวดล้อมภายในศูนย์สื่อควรต้องการให้มีการจัดป้ายนิเทศเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อและนวัตกรรมทางด้านการศึกษาที่สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยโดยอาจจะอยู่ในพื้นที่ต้อนรับด้านหน้าของศูนย์สื่อ โดยเป็นบริเวณโล่ง ซึ่งอาจใช้ประโยชน์ในการให้ความรู้ หรือแสดงผลงานของศูนย์สื่อ

7. ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (1) บริเวณที่ตั้งศูนย์สื่อผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการให้จัดตั้งศูนย์สื่อที่โรงเรียนอนุบาลประจำอำเภอเนื่องจากเป็นศูนย์กลางของการคมนาคมสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก ควรเลือกสถานที่ตั้งเป็นใจกลางหรือศูนย์กลางของสถานศึกษาต่างๆ เพื่อสะดวกในการบริการ (2) การเลือกพื้นที่ตั้งศูนย์สื่อครูมีความต้องการศูนย์สื่อควรมีบริเวณกว้างขวางเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครูและเด็กปฐมวัย และสามารถขยายศูนย์สื่อต่อไปได้ในอนาคต

8. ด้านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ครูมีความต้องการห้องต่างๆ ได้แก่ ห้องเตรียมการก่อนการประชุม เพื่อใช้ในการจัดเตรียม วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการประชุม อบรม ควรมีการวางระบบแสงสว่างเพื่อให้มีแสงสว่างเพียงพอกับการใช้งาน รวมถึงมีเครื่องมือสื่อสารเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครูการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งที่ศูนย์สื่อจัดไว้ให้โดยเฉพาะเพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานมีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทสรุป

ครูระดับปฐมวัยมีความต้องการให้จัดตั้งศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 เพื่อเป็นหน่วยงานกลางที่ให้บริการการศึกษา ด้านปฐมวัยโดยมีโครงสร้างของระบบการบริหาร วิชาการ และบริการ เป็นสถานที่รวบรวมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการ สนับสนุนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาได้สมวัย และเป็นการพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับครูระดับปฐมวัย ให้สามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในด้านวิจัยด้านการผลิตสื่อและนวัตกรรมทางด้านปฐมวัย เพื่อนำความรู้มาใช้ในการผลิตสื่อการสอนเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. ควรมีบุคลากรในด้านบริการให้คำแนะนำและปรึกษา ให้ความช่วยเหลือและแก้ปัญหาด้านสื่อ
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้สื่อการศึกษาสำหรับครูระดับปฐมวัย
4. จากการวิจัยพบว่า ครูระดับปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 มีความต้องการสื่อประสม จึงควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อประสมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย
5. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแบบจำลองศูนย์สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

บรรณานุกรม

- กัลญานีย์ กาพย์เกิด. 2545. แบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนในภาคใต้. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2552). *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารศูนย์สื่อศึกษาหน่วยที่ 1*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ลัดดา นิลมะณี. (2531). *คู่มือครูอนุบาล นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ศูนย์การเรียนรู้กิจกรรม เสรีระดับเด็กก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ.
- วาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2555). *ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการสอนและการฝึกอบรม หน่วยที่ 13*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ฉบับสรุป*. กรุงเทพมหานคร.
- เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์. (2548). *การจัดการและนิเทศสื่อการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยทักษิณ